

Vidiečan

Malokarpatské
osvetové stredisko

LETO 2020 ❖ ROČNÍK 26 ❖ ČÍSLO 3

Letné
zvyky
a obyčaje

Obsah čísla

- Potulky po Malých Karpatoch
- Červený Kameň
- Postupové súťaže záujmovo umeleckej tvorby
- Víno, ženy a vône
- Animatus - spevácky zbor
- Výtvarníčka Soňa Kozáková
- Čo je nové v kaštieli na Hornej ulici v Modre

Príloha

- Letné zvyky a obyčaje
- Z prírodnej lekárne Malých Karpát

MILÍ PRIATELIA,

zažívame nie celkom dobré obdobie, kedy nás zasiahla táto pandémia pod názvom Covid 19. Zasiahla celé ľudské spoločenstvo. Osobne som nič podobné nezažila a verím, že ak toto pominie, už nikdy v žiadnej podobe nezažijem. Zrazu sme si všetci uvedomili krehkosť najväčšej hodnoty a to je ľudské zdravie, zdravie našich najbližších, zdravie celej našej planéty.

Sme zodpovední a to je to najlepšie, čím môžeme prispieť v tejto situácii. Možno naša zodpovednosť, minimálne v nosení rúšok, bude trvať ešte nejaký čas, ale je to veľmi dôležité.

V týchto dňoch viac začali fungovať sociálne siete, viac sme začali komunikovať so svojimi blízkymi cez telefóny, viac dávame o svojich starostiach a radoostiach vedieť zdieľaním cez Instagram, či Facebook, čo nám umožňuje dnešná doba.

Život sa spomalil aj na uliciach, pribudlo veľa ľudí v prírode, detské ihriská sú izolované páskami mestskej polície. Naši seniori, ktorí majú to šťastie, byť so svojou rodinou, si spoločné chvíle nesmierne užívajú. V týchto dňoch myslím na pani Vengovú, ktorá má viac ako 84 rokov a dosiaľ si užívala pobyt v Dome sociálnych služieb v Pezinku. Celý život bola aktívnou, pamätám si ju ešte ako sekretárku v bývalom Zväzarme, počas posledných rokov sme sa stretávali na našich podujatiach, či už v Gajaroch na Konc jak živé, kde sa zúčastnila s Klubom dôchodcov z Pezinka. Stále veľmi vitálna a hlavne vo svojom veku slobodná pri svojich plánovaných potulkách.

Keď som ju naposledy stretla v parku v Pezinku, povedala mi: „Staroba je krásne obdobie života, ja si to veľmi užívam“. Nebola odkázaná na celodennú starostlivosť, ale pozornosť personálu si veľmi pochvalovala. „Mám tam všetko, čo

potrebujem“. Nemôžem ju ísť navštíviť, verím, že sa jej darí dobre, že jej dobrosrdečná a optimistická povaha jej pomáha zvládnuť túto situáciu. Držím palce všetkým podobným pani Vengovej a hlavne, im prajem pevné zdravie.

Naše stredisko nemalou mierou zasiahla táto kríza. Toto obdobie bolo pre nás kolotočom krajských postupových súťaží, mali sme pripravené všetko. Ešte začiatkom marca kolegyňa konštatovala, že v tomto roku sa prihlásilo na detské divadlá rekordné množstvo divadiel, viac ako po minulé roky je to aj v oblasti prednesu, v oblasti výtvarníctva, či vo folklóre detí a dospelých. Pedagógovia príprave venovali veľa hodín, ich práca sa dá vyčíslit' aj množstvom dní. Žiaľ, všetko sme museli pozastaviť. Iba ťažko sa bude tento proces utriasť do starého zabehnutého systému, nakoľko prehliadky na úrovni krajov sa musia uskutočniť vopred tak, aby pokračovali celoštátnymi kolami. Spolu s mojimi spolupracovníkmi verím, že aj keď táto situácia nás prinútila všetko zastaviť, budeme môcť pokračovať v našej práci. Bude to intenzívnejšie, náročnejšie, ale verím, že aj úspešné. So súbormi, jednotlivcami, či kolektívami vo všetkých oblastiach záujmov – umeleckej činnosti sme v neustálom kontakte, informujeme o všetkých pripravovaných zmenách.

Milí priatelia,

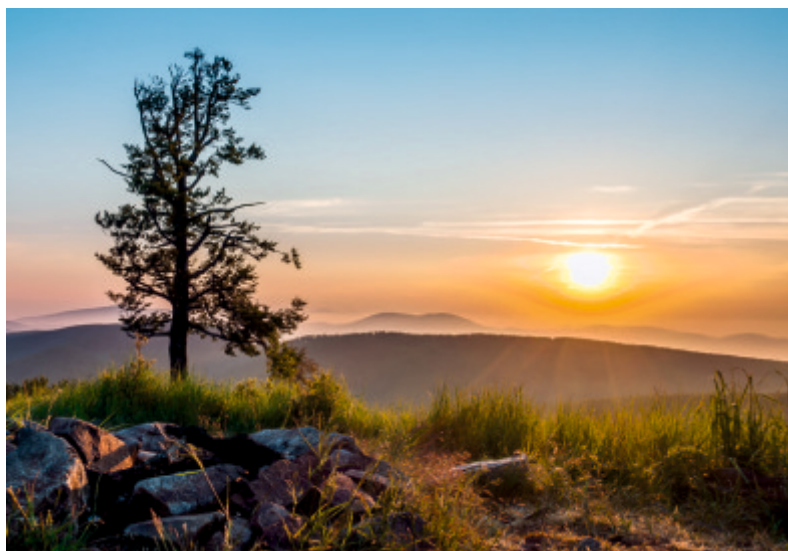
buďme hlavne zodpovední, lebo vďaka tomu, to svetlo na konci tunela je každým dňom bližšie.

*PhDr. Anna Píchová
riaditeľka Malokarpatského osvetového strediska*

Momentálna situácia a zatvorené hranice nám neumožňujú objavovať krásy sveta. Čo si ale možno často krát neuvedomujeme, je to, že hoci poznáme a máme precestovanú Európu i iné kontinenty, to, čo máme vo svojom bezprostrednom okolí, nám nie je až tak veľmi známe. Skúsme teda objavovať prírodné krásy v našom okolí. Pridávame zopár, pre niekoho možno neznámych tipov, na potulky po Malých Karpatoch.

Záruby (768 m.n.m.)

Záruby sú najvyšším vrchom Malých Karpát. Od roku 1994 je tento vrch zároveň centrom národnej prírodnej rezervácie spolu s vrchmi Čelo, Ostrý Kameň a Veterlín. Geologický podklad tu tvoria triasové a vápencové dolomity. Národná prírodná rezervácia má svoje opodstatnenie z dôvodu ochrany vzácných skalných spoločenstiev, chránených živočíchov aj rastlín i dubovo – hrabových a bukových lesov. Súčasťou rezervácie je aj zrúcanina hradu Ostrý Kameň. Časť od Zárub ku hradu Ostrý Kameň patrí medzi najkrajšie hrebeňovky v Malých Karpatoch. Túru je možné začať z viacerých smerov. Odporúčame začať v Smoleniciach, v tom prípade Vaša cesta povedie aj popri preslávenom Smolenickom zámku. Na výnimočnosti tejto trasy, počas výstupu na Záruby, dodá aj takzvaný „Občasný vodopád“. Ako naznačuje jeho názov, tečie iba občas a to vtedy, ak je dostatok vody. Je to jediný vodopád v Malých Karpatoch. Nachádza sa v doline Hlboča. Veľmi zaujímavý je aj prechod cez „Čertov žľab“, ktorého ráz pripomína tiesňavu. Jedná sa o prírodnú pamiatku, v ktorej je vyhlásená ochrana ojedinelého

geologického útvaru. Čertov žľab je suchá a strmá roklina zlomového charakteru, vyskytuje sa tu veľké množstvo puklinových brázd.

Skalnatá (704 m.n.m)

Medzi jedenásť najvyšších vrcholov „malokarpatských sedemstoviek“ zaraďujeme aj Skalnatú. Nachádza sa uprostred pohoria, v podcelku, ktorý sa nazýva Pezinské Karpaty. Z vrcholu je nádherný, kruhový výhľad do celého okolia, tiež je možné obdivovať tri najvyššie vrchy Malých Karpát, a to Záruby, Vysokú a Vápennú. Charakteristický

pre Skalnatú je jeden osamotený strom stojaci na vrchole, čo dodáva tomuto miestu jeho typický a nezameniteľný vzhľad. Túru je možné začať z viacerých miest - z Perneku, Pezinskej Baby alebo zo Zochovej chaty. Výber samozrejme necháme na Vás, naše odporúčanie je však začať práve na poslednej spomenutej, Zochovej chate. Odtiaľ je to príjemná prechádzka cez listnatý les, v tomto období plný sviežej zelene, až po Čermákovú lúku. Táto významná križovatka turistických ciest získala svoj názov po horárovi a jeho rodine, ktorí tu boli v 19. storočí pochovaní. Čermáková lúka je vlastne horským sedlom vrchu Modranská baba. Na jej okraji sa nachádza vodný prameň s názvom Modranská baba. Po načerpaní energie pokračujte podľa turistického smerovníka na cieľ Vašej cesty – Skalnatú.

Plavecký kras

V chránenej krajinnej oblasti Malé Karpaty sa nachádza náučný chodník Plavecký kras. Toto krasové územie je situované na severnom až severovýchodnom okraji „Pezinských Karpát“. Nájdeme tu krasové jamy, podzemné priepasti, puklinové jaskyne, doliny pripomínajúce kaňony. Náučný chodník je obojsmerný, má dĺžku cca 10 kilometrov. Štart je možný buď z Plaveckého Podhradia alebo Plaveckého Mikuláša. Uvedené východiskové body, môžu byť zároveň koncovými bodmi trasy. Naše odporúčanie je štart z Plaveckého Podhradia. Hneď prvou zaujímavosťou tejto trasy je samozrejme zrúcanina Plaveckého hradu, z ktorej je jedinečný výhľad na prekrásne borovicové lesy Záhoria. Plavecký hrad je z 13. storočia, informácie o ňom si môžete prečítať na náučnej tabuli. Pod hradom je ukrytá „Plavecká jaskyňa, v dĺžke cca 1 kilometer, ktorá nie je prístupná verejnosti. Pokračujte podľa značeného náučného chodníka k ďalším zaujímavostiam, ktoré tentokrát skrýva kaňonovitá Mokrú dolina. V jej hornej časti sa nachádzajú dve jaskyne. Jaskyňa Tmavá skala je puklinového typu v dĺžke 31 metrov. Je významným paleontologickým náleziskom paleolitického človeka. Dokonca sa v nej objavili stopy po jaskynnom medveďovi. Ďalšou jaskyňou, ktorá svojim veľkým vchodom v rozmere 26 x 13 metrov pripomína tunel, je jaskyňa Deravá skala. V nej sa našli stopy človeka Homo sapiens. Cesta od jaskýň Vás privedie ku kaplnke Panny Márie Lurdskej pochádzajúcej z roku 1923. Pri kaplnke je krasová vyvieracia s pitnou vodou. Prechádzajúc cez národnú prírodnú rezerváciu Kršlenica sa Vaša cesta skončí v Plaveckom Mikuláši. Náučný chodník „Plavecký kras“ patrí medzi najkrajšie turistické trasy v oblasti Malých Karpát.

POSTUPOVÉ SÚŤAŽE ZÁUJMOVO - UMELECKEJ TVORBY V OBLASTI AMATÉRSKEHO FILMU, VÝTVARNÉHO UMENIA A FOTOGRAFIE 2020

CINEAMA 2020

Krajské kolo celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérskej filmovej tvorby

Do podujatia sa v časovom rozpätí od 21. 1. do 2. 3. 2020 prihlásilo 26 neprofesionálnych amatérskych tvorcov v troch vekových skupinách a v kategóriách - animovaný film, hraný film, reportáž, dokument, experiment a videoklip.

Celodenná súťažná projekcia, odborný seminár a oceňovanie sa mali uskutočniť 17. 3. 2020 v kinosále Mestského kultúrneho strediska Senec. Do programu bol zaradený aj interaktívny detský workshop Filmový kabinet deťom, ktorý pre najmenších pripravila Asociácia slovenských filmových klubov. Vzhľadom k vzniknutej mimoriadnej situácii v Slovenskej republike je **projekcia CINEAMA 2020 perspektívne presunutá na letné mesiace júl a august 2020.**

Veríme, že si ju Vy milovníci kinematografie nenecháte ujsť.

VÝTVARNÉ SPEKTRUM 2020

Krajské kolo celoštátnej postupovej súťaže a výstavy neprofesionálnej výtvarnej tvorby

Do súťaže sa od 21. 1. do 9. 3. 2020 zapojilo rekordných 134 neprofesionálnych výtvarných tvorcov vo veku od 15 rokov, v dvoch vekových skupinách a dodalo 422 diel spracovaných v technikách – maľba, kresba a grafika, plastika a inšitná tvorba.

Súťažná výstava, odborný seminár, workshopy a odovzdávanie cien tvorcom neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvorné spektrum 2020 sa malo uskutočniť od 2. 4. do 29. 4. 2020 v priestoroch Staromestského centra kultúry a vzdelávania - Zichyho paláci na Ventúrskej 9 v Bratislave. **Termín výstavy bol perspektívne presunutý na mesiac júl 2020.**

Srdečne Vás pozývame na návštevu výstavy tohto mimoriadneho ročníka súťaže v Bratislave.

AMFO 2020

Krajské kolo celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby

Do podujatia sa môžu zapojiť všetci neprofesionálni amatérski tvorcovia s trvalým bydliskom alebo pôsobiskom v Bratislavskom samosprávnom kraji, **prihlásením sa do elektronického formulára na www.nocka.sk v časovom rozpätí od 21. 1. do 1. 6. 2020**, o následnom doručovaní fotografií budú prihlásení informovaní.

Súťažná výstava amatérskych fotografií Amfo 2020 sa perspektívne uskutoční v mesiaci júl 2020 v priestoroch kultúrneho zariadenia GALÉRIE LABYRINT Mestského kultúrneho strediska Senec. Súčasťou výstavy je aj rozborový seminár s odborníkmi v oblasti fotografickej tvorby spojený s odovzďávaním cien.

Prihlasovanie stále trvá a Vy amatérski fotografi sa jej stále môžete zúčastniť.

FILMOVÝ SERIÁL DEŇ OTVORENÝCH ATELIÉROV®

Srdečne Vás pozývame sledovať úplne nový 26 dielny seriál o Dni otvorených ateliérov. Postupne Vám predstavíme umelcov otvárajúcich svoje ateliéry v tento výnimočný deň. V tomto roku sa tak stane 24. 10. 2020.

Sledujte seriál na: www.facebook.com/Moska.sk, vimeo.com/moskamodra, www.youtube.com na kanáli Moska SK

text: Ján Honza, foto: Ingrid Vrbňáková

SALÓN VÝTVARNÍKOV 2020

Dlhoročná štafeta umeleckej tvorby Bratislavského kraja, na ktorej amatérski a profesionálni výtvarní umelci navzájom zdieľajú úspechy svojej tvorby a odovzdávajú ich širokému publiku.

Pripravovaný 24. ročník Salónu výtvarníkov sa perspektívne uskutoční od 18. 6. – 21. 9. 2020 v Galérii Zoya Museum ELESKO Wine Park, Partizánska 2275 v Modre.

Portfólio účastníkov výstavy sa s pribúdajúcimi rokmi doširoka rozrástlo. V predchádzajúcom ročníku 2019 sa ho zúčastnilo až 80 výtvarníkov s pestrou paletou techník od maľby, cez grafiku, plastiku, fotografiu, šperk, až po umelecké textilie. Participovali na ňom mnohé významné osobnosti, ako aj menej známi neprofesionálni umelci, ktorí

prešli vlastnú, nie krátku, cestu až do nádherných priestorov Salónu.

Vzhľadom na súčasnú dobu, kedy sa mnohé mení a spoločnosť je v záujme všeobecného zdravia limitovaná obmedzeniami, nám neostáva nič iné, ako veriť a pracovať s myšlienkou, že dlho tiahnuca sa niť, tohto mimoriadneho podujatia, nebude prerušená a my spolu s výtvarníkmi vkrácame do nového obdobia, obohateného o krásu, ktorú

nám svojou tvorbou sprostredkovávajú.

Budeme radi, ak prijmete naše pozvanie do priestorov Zoya Galérie a po náročnom období, si necháte oblažiť svoje zmysly a srdcia umením.

text: Ján Honza
foto: Ingrid Vrbňáková

AMFO 2020 - FOTOGRAFICKÝ WORKSHOP „Experiment objektívom mobilného telefónu“, Senec

V nedeľu 7. marca 2020 obyvatelia mesta Senec skúmavo hľadeli na skupinku „bláznov“, ktorí sa presúvali námestím, krčili sa na chodníkoch v okolí dominanty Senca, ba niektorí z nich si líhali na zem, aby zachytili ten správny objekt, ten jedinečný moment, z toho najlepšieho uhla a súbežne tak, aby im prišlo to najvhodnejšie slnečné svetlo. Spoločným znakom tohto zvláštneho pochodu mestom bolo to, že každý z nich držal v rukách svoj mobilný telefón a húževnato, súbežne s umeleckým zámerom, sa pokúšal dostať z mobilu „čo to dá“.

Terénnej tvorbe mladých fotografov, ktorí sa podujali porovnať úroveň fotografií nasnímaných mobilným telefónom a zrkadlovkami, predchádzalo stretnutie v Galériách LABYRINT, MsKS Senec. S organizáciou ranného stretnutia výdatne organizačne pomáhala pani Erika Ambrušová z Mestského kultúrneho strediska Senec a metodik pán Marián Valovič z občianskeho združenia Fantázia, ktorý počas svojej úvodnej prezentácie vysvetlil mládeži princípy kompozičnej fotografickej tvorby v exteriéri – poulicnej fotografie - princíp zlatého rezu, zbíhajúcich sa kriviek, princíp tretín a trojuholníkov. Potom viedol mladých fotografov k tomu, aby sa snažili, za pomoci spomínaných odporúčaní, aj s takým okliešteným nástrojom, ako je mobilný telefón, vytvárať kreatívnu fotografiu.

Mladí fotografi postupovali od Tureckého domu, cez Stĺp hanby, k Židovskej synagóge, až po Kostol svätého Mikuláša. Po obedňajšej prestávke, kedy sa uskutočnili konzultácie s lektorom workshopu pánom Valovičom, sa mladí fotografi vydali smerom k Seneckým jazerám. Zamerali sa na vodnú hladinu, krúžili po palube reštaurácie – pirátskej lode Lobster a fotili, a fotili, a fotili. Zbieral sa súmrak a unavení nadšenci fotografie zasadli na rozlúčkovú kofolu.

O čom to bolo? Uvidíme. Porota súťaže amatérskej fotografie Amfo 2020 bude, súbežne s fotografiami samotnej súťaže, hodnotiť aj spriateľenú súťaž **Senec objektívom mobilného telefónu - SOM**. Pre odborníkov z oblasti fotografie je to príležitosť porovnať kvalitatívne možnosti súčasných smartfónov v porovnaní so zrkadlovkami a profesionálnymi fotoaparátmi pri tvorbe kvalitnej umeleckej fotografie a zväžiť ich post v úlohe hráča aj na poli takej súťaže ako je Amfo. Súbežne je to možnosť pre mladých fotografov zúčastniť sa súťaže SOM, ktorej **uzávierka sa posunula do 1. 6. 2020**. Do tejto súťaže sa môžete zapojiť aj Vy. Viac nájdete na www.senec.sk a www.msks-senec.sk/labyrinth.

A náš pocit?...hmmm, je to jedno aký technicky sofistikovaný nástroj človek v rukách drží, závisí od zručnosti umelca a najmä od jeho ctenia.

text, foto: Ján Honza

ČERVENÝ KAMEŇ - PERLA V MALÝCH KARPATOCH

Slovensko. Neveľká krajina v srdci Európy. Čo nedostala na veľkosti, bolo jej mnohonásobne vynahradené prírodnými krásami, dobrými ľuďmi a veľkým množstvom hradov i zámkov. Z väčšiny hradov zostali už len ruiny, len niekoľko sa zachovalo neporušených až do dnešných čias. Každý z hradov je miesto dýchajúce dávnou históriou, opradené mnohými povestami a predstavuje nevypočítateľnú historickú a kultúrnu hodnotu. Jeden takýto skvost máme priamo v srdci Malých Karpát a to hrad Červený Kameň.

ČERVENÝ KAMEŇ

Prečo sa hrad Červený Kameň volá červený? Je to z toho dôvodu, že pôvodný stredoveký hrad bol postavený z materiálu – kameňov a skál, ktoré obsahujú vysoké percento železa. Toto železo na vzduchu oxiduje a to dáva kameňu typickú červenkastú farbu. Možno by sa hrad volal úplne inak, keby bol postavený na vrchu Kukla, ako to bolo pôvodne naplánované. Viac už v povesti:

Kráľovná Konštancia Uhorská sa rozhodla postaviť hrad. O vhodnom mieste na stavbu hradu sa radilo dvanásť mrudrcov. Jedenásti navrhli vrch Kukla, ktorý leží naproti vrchu, na ktorom je hrad Červený Kameň postavený. Iba jeden, najmladší, navrhol terajšie miesto, pretože podľa neho sa na vrchu Kukla stretávajú duchovia a stavebný ruch ich rozhnevá. Väčšina však rozhodla pre vrch Kukla a začalo sa so stavebnými prácami. Robotníci v prvý deň postavili časť základov a múrov. V noci sa však diali zvláštne veci. Postavené základy i múry víly zdvihli a preniesli na susedný vrch. Aké veľké bolo prekvapenie robotníkov, keď na druhý deň už na pôvodnom mieste nič nenašli. Pokračovali teda v práci od začiatku. Každé ráno však bolo všetko to, čo sa predchádzajúci deň na Kukle postavili, prenesené cez dolinu na protiahlý vrch. Opäť teda zasadla rada starších, ktorá dala za pravdu svojmu najmladšiemu členovi a hrad nechala na novom mieste. Hrad Červený Kameň tak mohol byť nerušene vystavaný na protiahlom kopci.

VRÁTME SA VŠAK K HISTÓRII

Hrad Červený Kameň poznáme pod názvami (nem. Rotenstein, maď. Vöröskő) alebo tiež Bobří hrad (nem. Bibersburg, vychádza z mena jeho stredovekých majiteľov, rodu Tiborovcov, Bibersburg - Tibursburg). História hradu Červený Kameň siaha až do prvej polovice 13. storočia. Jeho dejiny sa začali písať, keď česká kráľovná vdova Konštancia Uhorská nechala pred rokom 1240 na svojich majetkoch postaviť hrad, ktorý zapadol do siete pohraničných hradov tiahnucich sa od Devína až po Strečno. Hrad bol najskôr kráľovským majetkom, neskôr sa ako jeho vlastníci vystriedali viaceré významné uhorské šľachtické rody, medzi inými Matúš Čák Trenčiansky, Wolfurtovcí, grófi z Pezinka a Svätého Jura, Zápoľskí aj Turzovci. Turzovci získali hrad spolu s panstvom do dedičnej držby od kráľovnej Márie Habsburskej, manželky uhorského kráľa Ľudovíta II. Jagelovského. Do dejín hradu zasiahli najvýznamnejšie dva šľachtické rody, ktoré sa postupne stali jeho vlastníckmi: nemeckí *Fuggerovci* a uhorskí *Pálffyovci*.

Fuggerovci získali hrad do držby od svojich obchodných partnerov Turzovcov. Červenokamenské panstvo s gotickým hradom sa tak v roku 1535 dostáva do vlastníctva jednej z najbohatších obchodníckych rodín vtedajšej Európy. Na čele rodiny stál Anton Fugger, vzdelaný, veľmi bohatý a schopný obchodník z juhonemeckého mesta

Augsburgu. Rozhodol sa využiť strategickú polohu Červeného Kameňa, neďaleko Viedne a Bratislavy a premeniť starý gotický hrad na bezpečný sklad tovarov, s ktorými jeho rodina obchodovala po celej Európe. Investoval množstvo vlastného času a finančných prostriedkov na prestavbu stredovekého hradu na renesančnú pevnosť. Starý hrad bol postupne, od roku 1537, búraný a na jeho mieste vyrástli štyri obranné bašty spojené obrannými múrmi a jedno obytné krídlo. Vznikla tak moderná renesančná pevnosť, ktorej architektúra využívala najmodernejšie dobové poznatky a bola prispôbena na účinnú obranu všetkého,

Neskôr sa oba erby pozmenili, aby bolo možné rody identifikovať a neprichádzalo k ich zámene.

Pálffyovci hrad niekoľkokrát prestavovali, v druhej polovici 16. storočia bola fuggеровská pevnosť Mikulášom II. Pálffym upravená na rodové sídlo. O polovicu storočia neskôr prestaval hrad Mikuláš IV. Pálffy pre seba a svoju manželku Máriu Eleonóru Harrachovú v rano-barokovom slohu. Vybudoval jeden z najväčších skvostov hradu a to salu terrenu (význam talianskeho pôvodu, znamená prírodná sála). V druhej polovici 18. storočia hrad zmodernizoval a rozšíril Rudolf Pálffy s manželkou Máriou

čo pevnosť ukrývala v rozľahlých skladovacích priestoroch/pivniaciach. Turecké nebezpečenstvo visiace nad Uhorským kráľovstvom a celou strednou Európou spôsobilo, že obchodné zábery Fuggеровcov v tejto časti Európy postupne slabli, až sa rodina rozhodla Červený Kameň predat'.

Medzi viacerými záujemcami o kúpu hradu a panstva zvíťazil mladý barón Mikuláš II. Pálffy, profesionálny vojak, ktorý bol neskôr vďaka závatnej vojenskej kariére povýšený na grófa. Hrad vyplatil v troch splátkach, prvú v roku 1580. O tri roky neskôr sa oženil s Máriou Magdalénou Fuggеровou, dcérou Mareka Fuggera, vnučky spomínaného Antona Fuggera a do roku 1588 sa stal vlastníkom celého panstva. Potomkovia Mikuláša a Márie Magdalény Pálffyovcov mali hrad Červený Kameň v držbe až do roku 1945.

V erbe Pálffyovcov je zobrazený zlatý jeleň vyskakujúci z vozového kolesa v zlatej farbe, s trojvrším zelenej farby, podkladom erbu je modrý štít. Modrá a zlatá farba patria medzi heraldické farby, ktoré boli v erbovej symbolike považované za najcennejšie. K vzniku erbu sa viaže nasledujúca legenda:

Jednej tmavej noci sa Pálffyovci vracali z ďalekej cesty. Po ceste sa spustila silná búrka, ktorá splašila kone. Onedlho z lesa vybehol jeleň a svojimi parohami skočil do zadného kolesa. To sa zlomilo a páni nemohli pokračovať v ceste, museli prenocovať v lese. Ráno zistili, že most, po ktorom mali prechádzať poškodila búrka a pred nimi bola priepasť. Jeleň tak zachránil panstvu život. Z úcty a vďaka si dali jeleňa do svojho erbu. Pravda však nie je taká dramatická: Pavol Pálffy sa začiatkom 16. storočia oženil s Klárou z rodu Bakóc - Erdody a prevzal od nich aj erb.

Eleonórou Kaunitz-Rietbergovou. Pálffyovci sa popri diplomatických a vojenských funkciách starali aj o celé červenokamenské panstvo. Udržovali hospodárky rast, ktorý začal ešte za čias Fuggеровcov. Panstvo malo vo vlastnej réžii produkciu vína, piva, obilia, i iných plodín. Pálffyovci budovali na panstve manufaktúry – na výrobu skla v Dolanoch, papiereň v obci Píla, súkenku aj pivovar v Častej.

V neskoršom období na hrade Červený Kameň už neprišlo k zásadným stavebným zásahom, ktoré by výraznejšie pozmenili vzhľad hradnej budovy. Posledný príslušník pálfyovského rodu opustil hrad na jar v roku 1945. O štyri roky neskôr bol hrad vyhlásený za štátny kultúrny majetok.

Hrad Červený Kameň má stále čo ponúknuť. Či je to hradná kaplnka ako jeden z umeleckých skvostov hradu. Či je to lekáreň z druhej polovice 17. storočia, v minulosti nazývaná Zlatý orol. I hradná studňa hlboká viac ako 100 metrov. Alebo Rytierska sála, najväčšia miestnosť na hrade, aj už vyššie spomínaná sala terrena. Svojou veľkosťou Vás ochromia nielen štyri bašty, ale i majestátnosť hradných pivníc. Veď pivničná hala je dlhá 78 metrov, s výškou i šírkou cca 8 metrov. A to zďaleka nie je všetko. Najlepšie iste bude, ak sa hneď, ako to bude možné, o tom presvedčíte na vlastné oči. Určite budete odchádzať spokojní pri pohľade nielen na krásnu okolitú prírodu a s úsmevom na perách po skvelo strávenom dni. S hrdosťou v srdci na prácu našich predkov, ich um a šikovnosť postaviť majestátny hrad bez moderných technológií. Ja hrdá som. Veď predsa pochádzam z „červenokamenského panstva.“

Víno, ženy a vône®

16 rokov sa stretávajú vinárky, manželky vinárov a milovníčky malokarpatských vín na čisto dámskom podujatí so zaujímavými ženami z nášho kraja, ktoré sú pre ne inšpiráciou.

Pozvanie prijali:

Alena Heribanová dáma, ktorá svoj životný príbeh spojila s anjeli, vo svojej televíznej relácii predstavila 500 slovenských, českých a svetových osobností, šéfka Slovenského inštitútu vo Viedni, tieto dni si už viac užíva so svojimi blízkymi.

Veronika Rusňáková, autorka originálnych diel zo skla, ktorej cieľom je robiť ľuďom radosť, rozdávať pozitívnu energiu a lásku prostredníctvom svojej jedinečnej tvorby.

Andrea Zimányiová, úspešná slovenská multižánrová speváčka, ktorá svoje umelecké kvality potvrdila na mnohých svetových súťažiach. Spieva emocionálne citlivo, no zároveň so značnou dávkou dramatickosti a melodramatického pátosu.

Martina Čupková, výtvarníčka, ktorú umenie povznáša, tak teda tvorí – v umení zobrazuje len svoju vlastnú dušu, zároveň porozprávala aj svoj životný príbeh, spojený s mužom, ktorého firma **Framipek** bola prvým partnerom Malokarpatskej vínnej cesty a je ním dodnes.

Tak ako každý rok sme sálu rozvoňali najnovšími vôňami z najznámejšej siete **Fann parfumerii**.

Milka Harmathová predstavila svoju sviežu jarnú a letnú kolekciu módnjej značky **Donna Rosi**, modelky boli vskutku netradičné, odvážne dámy tohto večera.

Príbeh kozmetickej spoločnosti **L'Oréal Paris**, ktorá priniesla pred 110 rokmi výrazný posun do vlasovej kozmetiky nám priblížila **Renáta Adamčíková**, v ktorej salóne kraľuje táto svetová značka.

Martina Tvrdňová a Vlasta Miklošová stoja za projektom „Pošli dobro mamám“, denne zažívajú malé veľké zázraky pomoci. Dámy, ktoré stoja za darcovským online portálom, ktorý pomohol za trinásť rokov 3 000 deťom a ich mamám prežívať krajšie dni – **dakujeme.sk**

Broňa Kočíšek – Skálová, majiteľka cestovnej agentúry **Coral Travel**, ktorá spolu s manželom vlastnými rukami vybudovala s láskou nádhernú pivnicu z kameňa z Malých Karpát, jej sen dnes nájdete **Pod Červeným Kameňom**. V pokračovaní našich príbehov **Osobnosti – Podobnosti** nám **Kristína Schreiberová** predstavila práve osobnosti tohto večera Alenu Heribanovú, Veroniku Rusňákovú, Martinu Čupkovú, Broňu Kočíšek – Skálovú.

Veľké vína z Malých Karpát, ktoré sa ponúkali k výnimočnej gastronómii reštaurácie **Vinum Galéria Bozen** predstavili vinárky, manželky a dcéry vinárov, hlavné slovo a výber vín k jednotlivým jedlám patril emeritnej enologičke **Ing. Gabike Vojtekovej, CSc.** **Mária Geletková**, majiteľka spoločnosti **Biopra** k nim ponúkla príjemného spoločníka – olivový snack, novinku na slovenskom trhu.

Výnimočný večer, výnimoční hostia, výnimočné vína, výnimočný program bol po šestnásty raz opäť nezapomenuteľný zážitok pre 120 dám.

foto: Marta Majbová

Hrad Červený Kameň a jeho impozantná pivnica v tomto roku neotvorili svoju bránu, ale pridávame pozvánku do inej pod týmto majestátnym hradom

Najväčšie hradné pivnice v strednej Európe ponúkli svoju impozantnosť 40 vinárom z Malokarpatskej vínnej cesty už deväť krát. 10. ročník podujatia Vína na hrade mal byť jubilejný. Toto podujatie bolo takou malou predpremiérou Otvorených pivníc na sv. Urbana, práve tu bola možnosť spoznať vinára, jeho vína a následne o dva týždne nazrieť aj do pivnice práve toho obľúbeného. Atmosféra bola vždy výnimočná – v minulom roku sa podujatia zúčastnilo tisíc návštevníkov. Sprievodným podujatím sú už tradične Červenokamenské remeselné trhy na nádvorí hradu, výborná Ľudová hudba Banda s primášom Samom Smetanom. Na Vína na hrade si počkáme na budúci rok, ale rovno pod ním Vás čaká trochu menšia, ale nádherná **Pivnica pod Červeným Kameňom**.

Na začiatku bol sen dvoch šikovních ľudí – manželov Broni a Ota Kočíškovcov, vybudovať kamennú pivnicu, inšpiráciu mala byť práve tá, čo sa týči na náprotivnom kopci pod hradom. V roku 2008 začali zbierať kamene – všade po okolí. 1. apríla 2010 spravili prvý výkop pivnice. Presne o štyri roky otvárali pivnicu pre cca 50 hostí, ale pribudol nad ňou dom pre majiteľov a apartmán pre hostí, ďalšie štyri izby čakajú na dokončenie. Keďže Broňa je majiteľkou Cestovnej kancelárie Coral travel 26 rokov, príjemné jej je pozvať turistov do svojej nádhornej pivnice s výborným pohostením – pečené kačky, kolená, rebierka, lokše, osúchy... pripravujú sami s manželom v tehlovej peci na uhlíkoch. Vína ponúkajú výhradne malokarpatské od vinárov z Červenokamenského panstva. Raňajky pre ubytovaných hostí na požiadanie pripravia do postele, ale

príjemné sú aj na terase pod okolitými kopcami. Pivnicu navštívilo za tých pár rokov veľa hostí z celého sveta, snáď najviac sa tu páčilo hosťom z Číny, potešia sa však aj nám z okolia, v pivnici robia oslavy, stretnutia, svadby. Ale nielen pivnica, ale aj okolie je impozantné, už len výhľad priamo na Hrad Červený Kameň stojí za to, po žltej ste tam cez les za hodinku, keby ste sa vybrali opačne za hodinku ste aj na vrchu Kukla s rozhľadňou, ktorá ponúkne pohľady z výšky do celého okolia. Majitelia ponúkajú výlety aj za hranice regiónu, vlastnia 9 miestny mikrobús, ktorým Vás aj s bicyklami dovezú alebo odvezú kamkoľvek. Pivnica však nie je otvorená len pre veľké skupiny, nazrieť do nej a dať si pohár vychladeného vína môžete aj počas Vášho výletu po Malých Karpatoch. Prijmite pozvanie.

www.malekarpaty.sk

Malokarpatská vínna cesta Vás pozýva na DEŇ VO VINOHRADOCH®

5. septembra 2020 11,00 – 19,00 h

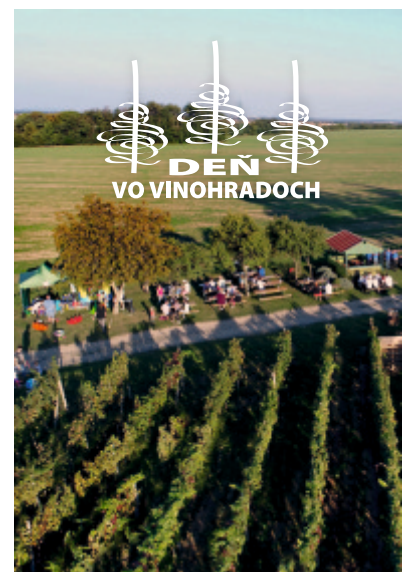
Ochutnajte jedinečné vína vo vinohradoch malokarpatských vinárov.

Dvanásťkrát sa otvoria vinice Malých Karpát s nádhernými výhľadmi a Vy si ich môžete vychutnať s pohárom vína v ruke. Vinári ponúknu hrozno a zároveň víno z neho vyrobené. V tento deň sa za skvelým vinohradníckym zážitkom môžete vybrať pešo, autom, ale aj na bicykloch.

70 vinárov ponúkne svoje vína vo viniciach od Rače cez Svätý Jur, Limbach, Pezinok, Vínosady, Modru, Šenkvice, Vištuk a Doľany. Súčasťou vstupenky je mapka, ktorá Vám uľahčí vaše putovanie. Vinári volili najkrajšie miesta vinohradníckych chotárov a tam budú vína ponúkať spoločne, stačí si vybrať, ktorý navštívite: Hon Šinveg a Genofond Frankovky modrej v Rači, Hofweigarten za hradbami mesta v Svätom Jure, Hasensprung v Limbachu, Kamenica na Starej Hore v Pezinku, pod Kalváriou v Modre, ulička šenkvičských vinárov vo vinici Kozare a mnohé iné.

V tento deň bude hrať vo viniciach hudba, vinári okrem vína, frizzante, hroznového muštu a burčiakov, ponúknu aj svoje domáce špeciality. Súčasťou vstupenky bude aj bonus na nákup vína a hrozna.

Nenechajte si ujsť jedinečný zážitok: prídte si vychutnať výborné malokarpatské vína a zároveň prejsť sa krásnymi kopcami viníc v období končiaceho leta. **Info a vstupenky: www.mvc.sk**

Čo sme pre koronavírus nestihli

Stretnutie s malou Táliou

je krajská prehliadka detskej dramatickej tvorivosti s postupom na celoštátnu prehliadku Zlatá priadka Šaľa a súčasne krajská prehliadka divadla dospelých hrajúcich pre deti s postupom na celoštátnu prehliadku Divadlo a deti Rimavská Sobota. Stretnúť s malou Táliou sme sa mali už tradične v kultúrnom dome v Senci na 23. ročníku tejto milej prehliadky a súťaže v dňoch 18. – 20. 3. 2020. Žiaľ aj napriek tomu, že sme sa my aj deti veľmi na stretnutie tešili, nestalo sa tak. Účasť na prehliadke potvrdilo 15 kolektívov z Bratislavského kraja, čo je najviac za celé obdobie organizovania tejto prehliadky. Na prehliadke by sa predstavilo viac ako 200 detských a dospelých hercov. Všetko bolo perfektne pripravené a nič nebránilo tomu, aby sa podujatie uskutočnilo, no prišla pre nás veľmi nepríjemná správa a naša radosť z nových umeleckých zážitkov sa zmenila na smutné prebudenie do reality. A tak nastala nová situácia, keď sa všetko, čo bolo zabezpečené muselo zrušiť. Aj napriek tomu, že sa prehliadka neuskutočnila, chcela by som sa poďakovať za spoluprácu Mestu Senec, Mestskému kultúrnemu stredisku v Senci, Penziónu BAT, Hotelu Nostalgia a ďalším, ktorí spolupracovali na príprave Stretnutia s malou Táliou. Všetci pevne veríme, že táto pandémia čoskoro opustí hranice Slovenska a my sa v Senci stretneme v dobrom zdraví.

Divadelné konfrontácie

sa už stali tradíciou kultúrneho diania v dome kultúry v Pezinku. Táto krajská súťaž a prehliadka dáva priestor neprofesionálnym divadelným súborom na ich prezentáciu na úrovni Bratislavského kraja. Je to postupová súťaž na celoštátnu súťaž a prehliadku neprofesionálneho divadla dospelých Belopotockého Mikuláš, ktorá sa každoročne koná v Liptovskom Mikuláši a celoštátnu súťaž a prehliadku neprofesionálneho divadla mladých FEDIM v Tisovci. V tomto roku sa mala súťaž uskutočniť v dňoch 3. - 4. 4., no pre mimoriadne vysoký počet prihlásených kolektívov sme plánovali túto prehliadku predĺžiť o 1 deň, čiže divadlo by v Pezinku rezonovalo aj v nedeľu 5. 4. Do súťaže sa prihlásilo 16 neprofesionálnych divadelných súborov z Bratislavského kraja, v ktorých by sa predstavilo 150 účinkujúcich. Aj vzhľadom na tieto počty je nám veľmi ľúto, že sa podujatie v plánovanom termíne neuskutočnilo. Chcem sa aj touto cestou poďakovať pracovníkom Pezinského kultúrneho centra za spoluprácu a ústretovosť pri príprave Divadelných konfrontácií.

Štúrova Modra

je podujatie, ktoré má veľmi dlhú tradíciu v Kultúrnom dome Ľudovíta Štúra v Modre. Je to krajská súťaž v umeleckom prednese poézie a prózy a v tvorbe divadiel poézie Bratislavského kraja. Z tejto súťaže postupujú recitátori a divadlá poézie na celoštátnu súťaž a prehliadku Hviezdoslavov Kubín, ktorá je najstaršou a najprestížnejšou súťažou a zároveň vrcholným podujatím na Slovensku. Hlavným cieľom súťaže je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie nadania a umelecko-odborného rastu jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie umeleckej tvorby v oblasti umeleckého prednesu, recitačných kolektívov a divadla poézie. Krajskej súťaže sa zúčastňujú víťazi okresných kôl Bratislavského kraja. Táto súťaž je určená pre IV. kategóriu - žiakov 1. – 4. ročníka stredných škôl, 5. – 8. ročníka osemročných a bilingválnych gymnázií a ostatnú nevysokoškolskú mládež do 19 rokov vrátane, V. kategóriu - študenti v

osemročných a bilingválnych gymnázií a ostatnú nevysokoškolskú mládež do 19 rokov vrátane, VI. kategóriu - študenti vysokých škôl bez ohľadu na vek, žiaci 5. – 6. ročníka konzervatórií a dospelí od 20 rokov a divadlá poézie a recitačné kolektívy mládeže a dospelých. Štúrova Modra sa mala uskutočniť 21. 4. 2020, čo nám však vzniknutá situácia nedovolila. Je pravdepodobné, že ak nám to podmienky dovolia zorganizujeme krajskú súťaž a prehliadku v jesenných mesiacoch.

Bratislavské metamorfózy

Táto krajská súťaž a prehliadka je určená pre detské kategórie v prednese poézie a prózy a recitačné kolektívy Bratislavského kraja. Z tejto súťaže postupujú recitátori a detské recitačné kolektívy na celoštátnu súťaž a prehliadku Hviezdoslavov Kubín, ktorá je najstaršou a najprestížnejšou súťažou a zároveň vrcholným podujatím na Slovensku. Krajskej súťaže sa zúčastňujú víťazi okresných kôl Bratislavského kraja. Táto súťaž je určená pre I. kategóriu - žiaci 2. – 4. ročníka základných škôl a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 7 – 10 rokov, II. kategória - žiaci 5. – 6. ročníka základných škôl a prímy (1. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 10 – 12 rokov, II. kategória - žiaci 7. – 9. ročníka základných škôl a sekundy, tercie, kvarty (2. – 4. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 12 – 15 rokov a detské recitačné kolektívy u ktorých vek účinkujúcich členov súboru je do 15 rokov. Aj toto podujatie má svoje tradičné sídlo, ktorým je Dom kultúry Ružinov.

Všetky tieto podujatia boli podporené Fondom na podporu umenia.

Hviezdoslavov Kubín – okresné kolá súťaže s postupom na krajskú prehliadku Štúrova Modra

V dňoch 3. – 4. 3. 2020 sa v priestoroch V - klubu v Bratislave uskutočnili okresné súťaže v prednese poézie a prózy. Recitátori z jednotlivých okresov súťažili v týchto kategóriách: IV. kategória - žiaci 1. – 4. ročníka stredných škôl, 5. – 8. ročníka osemročných a bilingválnych gymnázií a ostatná nevysokoškolská mládež do 19 rokov vrátane, V. kategória - študenti vysokých škôl bez ohľadu na vek, žiaci 5. – 6. ročníka konzervatórií a dospelí od 20 rokov. Jednotlivé prednesy hodnotila odborná porota pod vedením Jaroslavy Čajkovej, ktorej asistovali Martina Koval Majerníková a Matej Struhár. Celková úroveň okresných kôl bola veľmi dobrá. Porota si mohla vypočítať veľa kvalitných prednesov, v ktorých sa prejavila evidentná práca a pripravenosť žiakov aj ich pedagógov. Porota sa v záverečnom ústnom hodnotení snažila každému zúčastnenému recitátorovi/recitátorke poradiť ako ďalej rozvíjať prácu s textovou predlohou a tiež konkrétne pomenovať nedostatky napríklad v dramaturgii, v technike reči, ale i upozorniť na výborné výkony.

SPEVÁCKY ZBOR ANIMATUS

Spevácky zbor Animatus bol založený v Pezinku vo februári v roku 2016. Dôvodom vzniku speváckeho zboru Animatus nebola iba radosť zo spevu, ale hlavne udržiavania a propagovania tradícií národných piesní. Vo svojej činnosti a jednotlivých projektoch sa zameriavame predovšetkým na spev slovanských piesní, avšak vzhľadom k tomu, že sme členmi Európskej únie, venujeme sa aj nácvičkom piesní iných národov. Niektoré piesne alebo ich časti spievame v pôvodnom jazyku. Doteraz sme nacvičili niekoľko ruských, poľských, českých, chorvátskych a samozrejme aj slovenských piesní. Za krátku dobu pôsobenia sme zaznamenali úspechy najmä s ruskými piesňami, ktoré máme vo veľkej obľube práve pre ich melodickosť, spevnosť a ľúbozvučnosť ruského jazyka. Hneď v prvom roku založenia speváckeho zboru, v roku 2016 sme sa zúčastnili „Festivalu ruskej kultúry“ v Trenčianskych Tepliciach ako jediný spevácky zbor zo Slovenska. V roku 2017 v súťaži „Ruská pieseň nad Dunajom“ sme boli ocenení ruskou porotou. V tom istom roku sme mali veľmi úspešný koncert v obci Šenkvice. V marci roku 2018 v koncerte ku „Dňu Európy“ zazneli aj piesne hebrejské aj talianske, napr. známy Zbor Židov z opery Nabucco od Giuseppe Verdiho. V tom istom roku sme sa zúčastnili prehliadky speváckych zborov „Cyrilometodských dní“ v Stupave a predstavili sme sa v Českom spolku v Bratislave. Pripravili sme aj koncert k 100. výročiu vzniku prvej Československej republiky. Je v ňom piesňový prierez počas spoločných aj samostatných období Československa. Koncert sme ukončili piesňou z opery Predaná nevesta od Bedřicha Smetanu - Proč bychom se netěšili. V roku 2019 v „Štefánikovom roku“ sme sa predstavili na viacerých miestach Slovenska s hudobne - poetickým pásmom k 100-tému výročiu úmrtia Milana Rastislava Štefánika a koncertom v kostole v Košariskách.

V spolupráci s Lions club Bozin Pezinok pri Evanjelickej cirkvi a.v. v Pezinku, so speváckym zborom Stafides sme pravidelne hosťami vianočných benefičných koncertov, z ktorých výťažok je venovaný postihnutým deťom. Na požiadanie účinkujeme aj v Domovoch sociálnych služieb, čo je prijaté vždy s veľkou vďakou a s pozvaním na ďalšie účinkovanie. I naďalej sa chceme svojim dramaturgickým programom zameriavať a uctiť si predovšetkým významné spoločenské – kultúrne výročia a audalosti.

Osobitnou oblasťou našej práce je spolupráca s Malokarpatským baníckym spolkom v Pezinku, ktorý si dovoľím povedať prerástol v priateľský vzťah. Za tento spolok sa zúčastňujeme rôznych vystúpení a súťaží. V roku 2018 to bolo 150. výročie založenia Malokarpatského baníckeho spolku za účasti cca 1000 baníkov z bývalej Rakúsko-Uhorskej monarchie. V roku 2019 sme sa zúčastnili speváckej súťaže v Ľubietovej. V oboch súťažiach sme uspeli na prvom mieste. Týmto účinkovaním sa náš repertoár rozšíril aj o banícke piesne.

Pre rok 2020 máme pripravený koncert k 75. výročiu oslobodenia pod názvom Animatus spieva hrdinom 2. svetovej vojny. Koncert sa mal uskutočniť v apríli, hlavne k oslobodeniu mesta Pezinok. Žiaľ, pre pandémiu Korona vírusu sa nekonal. Ak sa situácia zlepší, v čo všetci dúfame, koncert bude 30. augusta 2020 spolu so spomienkou na SNP.

Animatus je občianske združenie. Jeho umeleckou vedúcou je pani Gabriela Tichá, vedúcou OZ je Alžbeta Jedličková.

SOŇA WITCH KOZÁKOVÁ – SWITCH2ART

Sonička – naša dlhoročná kolegyňa z Malokarpatského osvetového strediska, kde na úseku záujmovo-umeleckej činnosti mala na starosti práve umenie a remeslá. Pred časom sa rozhodla ísť vlastnou cestou a venovať sa umeniu naplno. Ako sa jej aktuálne darí a tvorí, sme sa jej spýtali v tomto krátkom rozhovore.

Soni, ako si sa dostala ku drotárstvu?

V podstate úplnou náhodou. Bola som na takom kurze ohľadom tradícií tvorby vajíčok a tam bolo v programe opletanie vajíčok drôtom. Učila to Erika Majerská a jej zanievanie ma zasiahlo, naučila ma ako oplieť vajíčko a keď som si kúpila prvé kliešte a včelársky drôt, tak som začala opletať všetko, čo mi prišlo pod ruky.

Čo ťa naštartovalo začať s tvorbou šperkov?

Práve to opletanie „všetkého“, lebo medzi tým boli aj kamene, najprv úplne bežné šutre, pridávala som si už k nim všelijaké visiace segmenty a nechávala som vytrčať drôty a vešala ďalšie kamienky, perličky, korálky. Potom som už používala polodrahé kamienky. Spravila som si ďalšie kurzy drotárskych techník. A vymýšľala ďalej. Postupne som sa posunula od drôtu k plechu a zlatníctvu.

Čo všetko môžeme nájsť v tvojej tvorbe a čo tvoříš najradšej?

Baví ma v podstate všetko, asi najčastejšie prírodné motívy, zvieratká, rastlinky, more. Príbehy spracované na malinkej ploche, odohrávajúce sa v ráme. Samostatnou kategóriou sú moje mikroskopy. Miniobjekty a šperky, kde používam akoby zmenšeniny bežných vecí pretransformovaných do rozprávkových. Taký môj únik do mojej Krajiny Nekrajiny.

Ako zvládaš tvoriť pri svojom malom synčekovi Samkovi?

No je to zložitejšie, nakoľko nepatrí práve k veľmi „spiacim“ deťom a celkovo je to „duracelko“.

Ale snažím sa v každej voľnej minúte aspoň po troškách tvoriť. Ešte stále dokončujem svoj ateliér – dielňu, takže ten čas sa štiepi na milión kúskov. Popri tom v noci šijem pre malého, aby bol krásny.

Predstav nám svoj ateliér, v ktorom tvoríš.

Môj ateliér je malý drevený modrý domček s bielymi okenicami, v ktorom mám konečne aj piecku. Takže tvorba v zime je nesmierne romantická, vonia drevo a pukoce oheň. Keďže je pre mňa nesmierne dôležité, aby aj priestor,

v ktorom pracujem bol nejakým mojím „vyňuňkaným“ svetom, tak sa stále snažím ho vylepšovať a dokončovať. Ešte chýbajú nejaké lampy a všeličo iné, ale už od začiatku ho milujem a považujem ho tiež za moje dielo.

Prezrad' niečo aj o svojej ďalšej záľube, ktorou je spev.

Spev je teraz trochu v úzadí, lebo so skupinou Galadriel hráme pomenej. Keď Samko trochu podrastie, chystáme opäť nejaké to turné. Ale spievam každý deň, lebo Samík chce, keď zaspáva, aby som mu spievala.

Aké máš plány do budúcnosti?

Jó, no plány mám na 3 životy minimálne. Hlava mi puká nápadmi, už si ich budem musieť zapisovať, lebo zanikajú vo víre udalostí. Najbližšie je asi Salón výtvarníkov, ak teda v rámci tejto covidovej doby bude. Stále plánujem svoju druhú samostatnú výstavu, ešte netuším kde bude, ale viem že chcem aby bola v zime pred Vianocami. Chcela by som na nej miniobjekty s osvetlením a kinetické objekty. Teraz mám v pláne krajinky v rezoch starého orecha, ale všetko je to vo fáze kreslenia a vymýšľania.

Soni, ďakujeme Ti za rozhovor.

text: Roman Zatlukal
foto: Soňa Kozáková

ZAHRAJTE MI MUZIKANTI

V týchto dňoch by sme boli po krajskej postupovej súťaži „Zahrajte mi muzikanti 2020“, keby nebolo tejto mimoriadnej situácie. V tejto súťaži si každé dva roky svoje sily, talent a schopnosti merajú sólisti speváci, sólisti inštrumentalisti, spevácke skupiny a ľudové hudby detských folklórnych súborov Bratislavského kraja, aby potom najlepší mohli kraj zastúpiť na celoštátnom kole súťaže Vidiečanova Habovka, ktorej vyhlasovateľom je MK SR a Národné osvetové centrum v Bratislave. Podujatie sa uskutočňuje s finančnou podporou Fond na podporu umenia.

Tak si poďme zaspomínať aspoň na rok 2018, kedy v KD Ľ. Štúra v Modre súťažili deti z DFS Leváranek z Veľkých Levár, Čunovský krdeľ z Čunova, Magdalénka z Modry, Čečinka z Bratislavy, Hájenka z Bratislavy, Speváčik z Vištuka, Kobylka z Devínskej Novej Vsi, Vienok z Bratislavy a ďalšie.

V tomto roku sa súťaž prekladá na jesenný termín po skončení mimoriadnej situácie v našom kraji - včas Vás budeme informovať. Sledujte a podporujte nás.

ŠAFFOVA OSTROHA

Súťaž sólo tanečníkov v ľudovom tanci sa v tomto roku z dôvodu problémov s koronavírusom zrušila. Nebude v tomto roku celoštátna, ani krajské kolo Bratislavského kraja, ktoré sme plánovali na 28. apríla v Bratislavskom V-klube.

Hlavným cieľom súťaže je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast jednotlivcov a kolektívov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie v oblasti tradičného ľudového umenia a jeho folklorizovaných prejavov.

Prostredníctvom súťaže sa snažíme prezentovať a konfrontovať súčasnú interpretáciu ľudového tanca, prispievať k vyhľadávaniu talentov a osobností v oblasti ľudového tanca, upevňovať ich záujem o sebazvedávanie, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času, podnecovať interpretov ľudového tanca a tanečných pedagógov v oblasti ľudového tanca na vyhľadávanie a poznanie tradičného tanečného materiálu, podnecovať interpretov na hlbšie poznanie a osvojenie si ľudového tanca a jeho zákonitostí, inšpirovať interpretov na tvorivú a kvalitnú interpretáciu ľudového tanca, prispievať k zachovávaniu, rozvíjaniu a oboznamovaniu verejnosti s jedinečnými hodnotami

ľudového tanca ako súčasť nášho nehmotného kultúrneho dedičstva a s jeho nositeľmi a interpretmi.

V súťaži je možné zúčastniť sa v detskej kategórii, v kategórii dospelých i tzv. nositeľov tradícií, teda tých, ktorí už majú vyšší vek, no svoj život zasvätili ľudovému tancu a ďalej sa mu venujú. Aj v uplynulých súťažiach sme mali možnosť vidieť zaujímavé tanečné vystúpenia napríklad Alexandra Krajčira s partnerkou zo Závodu, manželov Lojzina a Viki Krajčirových zo Závodu, tanečníkov z FS Zóhran – manželov Grelíkových, Jaroslava a Ivety Masarykových, tanečníkov z FS Živel z Bratislavy, Ruthenia z Bratislavy, Technik z Bratislavy, zo Slnečnice z Gajár a priniesli pekné ocenenia aj z celoštátneho kola.

Na všetkých milovníkov ľudového tanca si na krajskú súťaž tanečníkov Šaffova ostroha počkáme do budúceho roka 2021, veríme, že budú mať dostatok času pripraviť sa a nám potom predviesť svoje tanečné zručnosti.

text: Darina Mladenovová
foto: Ingrid Vrbňáková

MEDZINÁRODNÝ FESTIVAL DETSKÝCH FOLKLÓRNYCH SÚBOROV BRATISLAVA

Koronavírus zastavil aj prípravy 23.ročníka Medzinárodného festivalu detských folklórnych súborov v Bratislave, ktorý v spolupráci so združením Cechu detských folklórnych súborov Bratislavy a okolia spoluorganizuje aj Malokarpatské osvetové stredisko v Modre.

Festival je každoročne vyvrcholením celoročnej práce našich súborov a ich prezentácie, kde pozývame i zahraničných hostí – detské folklórne súbory z iných krajín, či iných krajov Slovenska. V rámci festivalu sa súbory predstavujú na niekoľkých koncertoch v Bratislave na Hlavnom námestí a koncertmi v obciach a mestách v Bratislavskom kraji. Veľký úspech pre verejnosť má aj krojovaný sprievod v piatok večer starou Bratislavou. Aby festival bol na vysokej úrovni, stojí to organizátorom nemalé úsilie, získať peniaze, súbory zo zahraničia, zabezpečiť program. Vďaka patrí FPU, ktoré z verejných zdrojov projekt podporuje, Bratislavskému samosprávnemu kraju a Malokarpatskému osvetovému stredisku, ktorí sú nápomocní finančne i organizačne, BKIS Bratislava, vedúcim folklórnych súborov, dobrovoľníkom i všetkým, ktorí existencii a priebehu tohto jedinečného festivalu v Bratislave napomáhajú.

Štyri festivalové dni plné folklóru z domova i zahraničia nás, veríme, počkajú do júna 2021, na kedy sa 23. ročník odkladá. Dúfame, že podpora od všetkých zostane a Vás divákov potešia vystúpenia účastníkov festivalu o to viac.

text: Darina Mladenovová
foto: Ingrid Vrbňáková

A NA ZÁVER...

Nemyslite si, že deti i dospelí členovia folklórnych súborov počas krízových dní Koronavírusu prestali fungovať. Prostredníctvom sociálnych sietí spolu komunikujú, svojim vedúcim deti zasielajú videá ako doma trénujú už naučené, či ako tvoria čosi nové. Ako napríklad detský folklórny súbor Hájenka z Bratislavskej Petržalky. Najlepšie videá prostredníctvom hlasovania aj vyhodnotia a odmenia. Mnohí hudobníci uskutočňujú pre svojich milovníkov on-line koncerty, aby tieto neľahké časy všetkým aspoň trochu spríjemnili.

Veríme, že sa čoskoro stretne na našich podujatiach v plnej paráde a oživíme tak opäť kultúrneho ducha spoločnosti. V tomto období by svoje výročia oslávili aj ďalšie súbory – výročné koncerty pripravovali DFS Lúčka z Bratislavy i Kobyľka z Devínskej Novej Vsi. Koncerty boli zrušené, ale my sa na ich vystúpenia budeme opäť tešiť. Lúčka a Kobyľka-BLAHOŽELÁME a ešte veľa úspešných vystúpení a radosti z nich želáme!!!

text: Darina Mladenovová
foto: archív DFS Kobyľka a DFS Lúčka

ČO JE NOVÉ V KAŠTIELI NA HORNEJ ULICI

Od augusta 2018 sa budova modranského kaštieľa, Modranom známy aj ako „stará vinárka“ postupne rekonštruje a dostáva nový šat. Hlavnou uskutočnenou vizuálnou zmenou bola koncom roka 2019 úplne nová strecha. Po častiach bol vymenený krov, zrealizovaná hydroizolácia a nové latovanie. Následne bola položená nová strešná krytina. Na prelome rokov pribudla na lešení na vstupnom krídle vizualizácia zrekonštruovaného kaštieľa.

Za múrmi však panuje aj v týchto dňoch čulý pracovný ruch. V interiéroch sa realizuje nová elektroinštalácia, nové omietky, podlahy, postupne sa osádzajú nové okná. Pripravujú sa nové rozvody na vykurovanie, rozvody pre sociálne zariadenia. Drevené interiérové prvky (dvere, zárubne, schodisko) postupne prechádzajú odborným reštaurovaním. Keďže bol kaštieľ od roku 1963 vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku, všetky zásahy je potrebné konzultovať so zástupcami Krajského pamiatkového úradu. Ten musel odsúhlasiť napríklad aj profiláciu okien, dverí, farebné prevedenie fasády či okien.

V exteriéri sa realizovalo nové zameranie pozemku a aktuálne sa buduje nové oplotenie pozemku, resp. záhrady. Asanovaná bola aj časť múru pri hlavnej ceste, ktorej hrozilo zrútenie na chodník a nový múr je aktuálne vo výstavbe. V záhrade sa uskutočnil schválený výrub drevín, ktorému predchádzala dôkladná inventarizácia.

Zároveň v rámci projektu sa digitalizujú rôzne zbierky. Aktuálne sa podarilo zdigitalizovať historické kroje

z Viničného, unikátna zbierka vývrtiek na víno od modranského vinára pána Rarigu, rôzne vinohradnícke a vinárske náradia, keramika a mnoho ďalšieho.

Po ukončení rekonštrukcie sa z kaštieľa stane moderné kultúrno-kreatívne centrum malokarpatského regiónu s digitálno-dokumentačným centrom, študovňou, vinotékou a modernými priestormi pre organizovanie rôznych podujatí a výstav. Rekonštrukcia sa realizuje v rámci projektu HERITAGE SK-AT, ktorý je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko.

text, foto: Roman Zatlukal

Štvrťročník vydáva: MALOKARPATSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO V ZRIAĐOVATELSKEJ PÔSOBNOSTI BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA
 Horná 20, 900 01 Modra Fax: 033 / 643 34 89 www.moska.sk www.mvc.sk
 e-mail: vidiecan@moska.sk ročník 26, číslo 3/2020 dátum vydania: jún 2020 EV 5113/15
 e-mail: mvc@mvc.sk Grafická úprava a foto: Ingrid Vrbnáková, Martina Dočolomanská ISSN 1338-2020
Zodpovedná redaktorka: PhDr. Anna Píchová, riad. MOS Redaktor: Jana Glasová IČO 00 180 289
Vytlačil: DIW, s.r.o. Bratislava Náklad: 1000 kusov, Registrované Okresným úradom v Pezinku pod č. 3/348/20 – 12/1994, Nepredajné